

N:o 110.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 9 maj 1893.
— — — — — Andra Kammaren den 9 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, om ändring i förordningen
angående expeditionslösen, åsyftande rättighet för part att
i visst fall tidigare utfå expedition.*

(Första Kammarens tillfälliga utskotts [n:o 1] utlåtande n:o 15.)
(Andra Kammarens tillfälliga utskotts [n:o 4] utlåtande n:o 24.)

Till Konungen.

Uti förordningen den 7 december 1883, angående expeditionslösen, § 16, stadgas:

»Vid underdomstol på landet skall expedition, som utan särskild begäran bör utfärdas, vara att tillgå:

a) för lagtima ting eller ock allmänt eller särskildt sammanträde, hvarå sådant ting afslutas, å den för tingets afslutande bestämda dag, eller der den sak, hvari expeditionen utfärdas, blifvit handlagd samma dag, inom fjorton dagar derefter;

b) för annat allmänt sammanträde under lagtima ting i slutligen afgjordt mål inom fjorton dagar efter beslutets afkunnande, men i annan sak senast vid nästa allmänna sammanträde eller, der sådant icke under tinget hålles, å den för tingets afslutande bestämda dag;

c) för urtima ting eller annan extra förrättning inom sex dagar efter förrättningens afslutande.

För part, hvilken gjort anmälan om fullföljande af talan mot meddeladt beslut eller fått sig förelagdt att något fullgöra, skall dock, ändå att, enligt hvad här ofvan sägs, längre rådrum för expeditionens tillhandahållande eljest är medgifvet, expeditionen vara att undfå, i förra fallet inom sex dagar efter det sådan anmälan skett och i senare fallet så tidigt, att fullgörandet må kunna medhinnas.»

»Expedition, som utfärdas till part, hvilken endast på grund af egen begäran är skyldig lösa densamma, skall jemväl hållas för honom tillgänglig inom tid, som finnes här ofvan föreskrifven, der icke expeditionen äskas först derefter eller så sent före samma tids utgång, att dess utskrifvande icke dessförinnan medhinnas; i hvilka fall expeditionen bör vara att tillgå inom fjorton dagar efter det den blifvit begärd.»

Uti en hos Riksdagen väckt motion har blifvit anfördt, att ofvan angifna bestämmelser angående den tid, då vid underdomstol på landet expedition skall vara för part tillgänglig, kunde uppfylla sitt ändamål i de domsagor, der tingen ännu hållas enligt stadgandet i 2 kap. 1 § rättegångsbalken, men att i sådana domsagor, i hvilka förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting tillämpas, detta deremot icke vore förhållandet, ty om än i domsagor, som utgöras af endast ett tingslag, der således tio allmänna tingssammanträden årligen hållas, målen i mera omfattande rättegångar kunde uppskjutas med förbigående af nästföljande, vanligen inom en månad infallande sammanträde, hvilket möjliggjorde en i jemförelse med äldre förhållanden någorlunda skyndsam handläggning, hade detta icke blifvit förhållandet i de domsagor, som bestode af två tingslag och hvarest under vårtinget årligen hölles tre samt under höstetinget två eller sammanlagdt allenast fem allmänna sammanträden om året. I domsagor af senare slaget borde icke lämpligen ofvanberörda tillvägagående ega rum i afseende å målens uppskjutande, ehuru så ofta måste ske. Expeditionerna i uppskjutna mål komme nemligen vederbörande parter till handa å första dagen af det sammanträde, under hvilket målen borde handläggas, men parterna nödgades då, när de icke haft tillfälle att på förhand granska handlingarna, antingen lemna sina rättegångar till pröfning i mer eller mindre outredt skick eller ock äfventyra en både onödigtvis kostsam och i många fall allt för riskabel tidsutdrägt.

På dessa skäl och då den snabbhet i rättegången, som afsetts med 1872 års tingsordning, i väsentlig mån motverkades af påvisade förhållanden, har hos Riksdagen framhållits behovet af en sådan ändring i denna del af nu gällande lagstiftning, att vid underdomstolarne å landet expeditioner i uppskjutna mål måtte hos rättens ordförande tillhandahållas parterne minst en vecka före det nästföljande allmänna tingssammanträdet, der ej dylika expeditioner böra utlemnas å den för tings afslutande särskildt utsatta dag.

På sätt framgår af här ofvan åberopade § 16 i förordningen om expeditionslösen den 7 december 1883, eger i mål, som handlagts å annat allmänt tingssammanträde än det, hvarå ting afslutas, part att, då målet uppskjutits, erhålla sin expedition senast vid nästa allmänna sammanträde eller, der sådant icke under tinget hålles, å den för tingets afslutande bestämda dag. Det kan därför, på sätt ofvan anförts, inträffa, att part, som fått sitt mål uppskjutet från ett allmänt sammanträde till nästa allmänna sammanträde under tinget, nödgas, synnerligast om målet blifvit utsatt till första rättegångsdagen, att uppträda inför domstolen utan att hafva haft tillfälle att taga annat än en flygtig, stundom alls ingen, kännedom om protokollets innehåll. Han vet följaktligen icke, om deri återgifvas parternas anföranden, vittnens berättelser eller innehållet af åberopade handlingar på sådant sätt, att icke anledning kan finnas till anmärkning från hans sida. Han är då stäld i valet emellan att antingen öfverlemnna målet, okunnig om protokollets innebörd, eller begära uppskof allenast för att få tillfälle granska det samma. I de flesta fall, åtminstone der saken är af någon betydelse, lärer väl en försiktig part välja det senare alternativet; men då inträffar, att, uti de väl tvifvels utan flesta fall, der skäl till anmärkning emot protokollets affattning befinnes icke vara för handen, uppskofvet varit fullkomligt öfverflödigt och endast tjenat till att fördröja sakens afgörande, ett dröjsmål som kunnat undvikas, derest parten erhållit expeditionen så lång tid före målets handläggning, att han medhunnit att genomläsa protokollet och öfverväga dess innehåll.

Att klagomål häröfver skola förekomma företrädesvis i de af två tingslag bestående domsagorna, hvilkas antal uppgår till 35, der två månader förflyta emellan de allmänna tingssammanträdena, är tydligt. Deremot torde olägenheten vara mindre känbar i de domsagor, som utgöras af allenast ett tingslag, hvarest under vår- och hösteting allmänna tingssammanträden hållas hvarje månad. I dessa senare domsagor torde också en sådan anordning, enligt hvilken protokoll uti uppskjutna mål skulle vara att tillgå tidigare än 3 veckor efter handlägg-

ningen, kunna blifva för domaren väl mycket betungande, synnerligast der rättegångarnes antal är stort och domaren åliggande extra förrättningar äro många.

Beträffande åter de domsagor, som innefatta två tingslag, föreställer sig Riksdagen, att derstädes den föreslagna ändringen i förordningen angående expeditionslösen skulle kunna utan svårighet vinna tillämpning. I dylik domsaga komme i här afsedda fall sex à sju veckor att förflyta från målets handläggning till dess att expeditionen skulle vara för parten tillgänglig; och ehuru Riksdagen icke förbisett, att under tiden förekommit inom andra tingslaget sammanträde, som måste i sin ordning utarbetas, tror dock Riksdagen, att befattningen härmed icke behöfver upptaga tiden så uteslutande, att icke jemväl något arbete kan nedläggas på det föregående sammanträdet inom domsagan.

Med anledning af hvad sålunda blifvit anfördt, får Riksdagen anhålla om sådan ändring i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen, att uti tingslag, i hvilket på grund af förordningen den 17 maj 1872 fem allmänna tingssammanträden årligen hållas, parterna lemnas tillfälle att, om de så önska, hos rättens ordförande erhålla sina expeditioner i uppskjutet mål senast en vecka före början af det allmänna tingssammanträde, till hvilket målet uppskjutits, der ej dylika expeditioner böra i följd af redan nu gällande bestämmelser tidigare utlemnas.

Stockholm den 7 maj 1893.

Med undersåtlig vördnad.
